

Ortak Aklın Bir Fikrinin İşbölümü & Ortak Çalışma ile Gerçekleşmesi... İlk Ürün Teslim Töreninden Akılda Kalanlar...

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Bu makalede, Türkiye'nin de program grubu üyeleri arasında ortak statüsü ile bulunduğu A400M nakliye uçağı üreticisi Airbus Military şirketinin davetlisi olarak katılım sağlanan ilk A400M uçağı teslim töreni ile ilgili program, ürün ve etkinlikle ilgili tespitler, kişisel değerlendirmeler ve öneriler yer almaktadır.

A400M

Baştaki "A" harfinin Airbus'ı ve sondaki "M" harfinin askeri (military) amacı vurguladığı, ortadaki "400" rakamının da sivil amaçlı diğer Airbus ürünlerinden farklı yeni bir serinin başlangıcı olacağını belirttiği A400M uçağı ile ilgili notlarım, yaşadıklarım ve değerlendirmelerimi paylaşmaya son bir yıl içinde daha da fazla özen gösterdim.

Türkiye'nin de program grubu üyeleri arasında ortak statüsü ile bulunduğu A400M nakliye uçağı üreticisi Airbus Military şirketinin düzenlediği "Ticari Basın Brifingi 2013" etkinliği sonrası A400M uçağı ile ilgili program, ürün ve katılınılan etkinlikle ilgili tespitler ve kişisel değerlendirmeler kapsayan "FIMA'dan A400M'e... Hayalden Gerçeğe... Yılların Özlemi Gerçekleşiyor... Çok Amaçlı A400M Uçağı Türk Semalarına Havalanacak!" isimli makalede toplanmış, bu makalenin brifing ağırlıklı kısmı bir özeti "Airbus Military, Yeni Döneme Hazır" başlığında yayınlanmış idi...

Airbus ve A400M projesinde yaz ayları boyunca,

- Paris AirShow ve pararleinde A400M uçağı gösterileri (Haziran 2013 ortası),
- İlk A400M ürün kabulünün gecikmesi (Haziran 2013 içinde bekleniyordu),
- MSN6 seri numaralı A400M test uçağının Türkiye ziyaretleri (7-8 Temmuz 2013)



A400M Uçağı İlk Türkiye Ziyareti – Temmuz 2013 © Airbus Military

- Taraflarca belirlenmiş A400M (Initial Operating Clearance - IOC) "Başlangıç Yeteneği"nin ilk uçakta karşılanmasının sağlanması (31 Temmuz 2013),
- Şemsiye kuruluş European Aeronautic Defence and Space (EADS) yapısının 2014 yılından itibaren "Airbus" adını alması ve faaliyetlerin Airbus ismi altında yeniden organize edilmesi kararı kapsamında A400M uçağının Airbus Defence & Space grubu sorumluluğuna gireceğinin belirlenmesi (31 Temmuz 2013),
- A400M uçağı ile ilgili 10 yılı bulan geliştirme süresinde 40 bin çalışanın emeği ve 5000 saatlik uçuş testi sonunda MSN7 numaralı ilk A400M uçağı Orleans-Bricy Hava Üssünde Fransa Milli Savunma Bakanlığına teslim edilmesi (1 Ağustos 2013),



Fransa hava Kuvvetlerine Teslim Edilen MSN7 Numaralı A400M Uçağı © Airbus Military

gibi heyecanlı bir faaliyet süreci olarak yaşanmaya devam etti.

Neden Efsane?

Ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ülkeleri arasında, soğuk savaş yıllarında başlayan, zaman içinde kopmalar - katılmalar yaşayan ve Berlin duvarı yıkılması sonrası Türkiye'nin de yer alması ile yeniden şekillenen projede gelişen dünya düzeninin gerektirdiği yeni bir nakliye uçağını her katılımcının ihtiyacını da karşılayacak şekilde belirlemenin ve üretmenin zor olacağı sır değildi...

Siyasi bir birlik haline gelme sürecinde Avrupa ülkeleri açısından bir test olarak da bakılabildi.

Özellikle de hayatı boyunca ekonomik, idari ve teknik süreçlerde yaşanan sorunlar yanında politik müdahaleler yaşamış proje maliyetlerinin son küresel kriz etkisi ile çıkmaza girdiği 2009 yılı!

Hatta, Airbus CEO'su Tom Enders'in,

- Konsorsiyum üyelerinin daha fazla maddi kaynak tahsis etmemeleri halinde gecikmeler (nedeni ile bütçe aşımı % 25 seviyesine çıkan) A400M üretimini iptale hazır olduğunu beyan ettiği 11.01.2010,
- Projede yaşanan krizin maliyetlerdeki 2 milyar Euro'luk artışın konsorsiyum üyeleri tarafından projeye 1,5 milyar Euro ilave edilerek aşılmasından sonra, A400M programının yönetildiği OCCAR (Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement - Ortak Silahlanma İşbirliği Teşkilatı) yöneticisi Bruno Delannoy ile beraber 10 kişilik bir ekiple MSN3 seri numaralı A400M uçağından yüksek irtifa paraşütlü atlayış yaptığı 13.11.2010,

günleri bu sürecin son sıkıntılı günlerinin derin iz bırakanlarından, unutulmazlarından idi...

Söz konusu işbirliği ortamı standartlar ve bu standartlara uyum seviyesinin en üst düzeyde olduğu havacılık, test ürün de bir hava aracı olunca ortak aklın yarattığı bir fikri ortaya koyup işbölümü

ve ortak çalışma ile bu fikre hayat kazandırmak zaten gerçek anlamda bir "İşbirliği Efsanesi" yaratmıyor mu?



İlk A400M Uçağı Teslim Töreni © CE

İlk A400M Teslim Töreni

Kökleri ile birlikte 30 yılın üzerinde geçmişe sahip, ortak aklın yarattığı bir fikri ortaya koyup işbölümü ve ortak çalışma ile bu fikre hayat kazandırmak demek olan A400M projesi gibi bir efsaneyi hayata geçirmek anlamına gelen ilk ürün teslimi gerçekten bir töreni hak ediyordu...

Bu amaçla, Airbus Military "Reporting for Duty"¹ temalı bir tören hazırlamıştır...

Fransa Hava Kuvvetleri'ne 1 Ağustos 2013 günü teslim edilen ilk uçak için Airbus Military'nin 30 Eylül 2013 günü düzenlediği tören Sevilla - İspanya'daki San Pablo tesislerinin bir sahne haline getirilen son montaj hangarında yapılmıştır.

EADS CEO'su Tom Enders, Airbus Military CEO'su Domingo Urena-Raso ve Airbus Military çalışanının ev sahipliği yaptığı tören, İspanya Prensi Felipe, İspanya Endülüs Bölgesi Hükümet Başkanı Sussane Diaz, Fransız Savunma Bakanı Jean Yves Le Drian, İspanya Savunma Bakanı Pedro Morenés ile beraber konsorsiyum üyesi ülkelerin devlet ve şirket temsilcilerinden oluşan resmi delegasyon, endüstri uzmanı ve basın mensupları ile beraber 700 kişilik bir katılımı gerçekleştirilmiştir.



İlk A400M Uçağı Teslim Töreni © Airbus Military

¹ "Reporting for Duty" genelde askeri terminolojide yer alan ve "çalışmaya hazır" (ready to work) anlamında kullanılan bir terimdir..

Milli Savunma Bakanı Yardımcısı Hasan Kemal Yardımcı başkanlığındaki Türkiye resmi delegasyonu ve davetlileri Ekim 2013 ayı sonunda Türkiye'ye teslim edilmek üzere kabul testleri yapılmakta olan uçağını da incelemiş, kabul çalışmasında görev alan ilgililerden bilgi almışlardır.

Törenin, sahnesine uçağın konumlandırıldığı, yaklaşık 800 kişilik seyyar tribünün hangar içinde konumlandırılması ile yapılması hem çalışana gurur vermiş ve hem de laser desteğinde etkileyici ışık ve ses sunumlarının etkinlikle yapılabilmesini sağlamıştır; töreni ve katılımcıları son anda kuvvetlenen yağmur etkisinden de korumuştur...

Türkiye'nin A400M Uçakları

Türkiye, "Geleceğin Büyük Uçağı (FLA)" aşamasında,

- Hizmet dışı kalacak C-160 uçaklarının yerine konulacak bir uçağa sahip olmak,
- Bu uçağın tasarım çalışmalarında da en yüksek yerel katkıya sahip olunacak tarzda yer almak,

öngörüsü ile 1989 yılında katıldığı A400M projesinin tasarım ve imalat ortaklığı mevcuttur.

Türk Hava Kuvvetleri'nin ilk A400M uçağı, A400M seri üretiminin 3 numaralı (MSN9) uçağıdır ve bu uçak da tanımlı "Başlangıç Yeteneği" ile Ekim 2013 içinde teslim alınarak 12'nci Hava Ulaştırma Üs Komutanlığının 221'nci Filosunda envantere girecek şekilde kabul testleri sürdürülmektedir.

Halen montaj aşamasında olan Türkiye'nin ikinci A400M uçağının (MSN13) da 2014 yılı ilk çeyreğinde teslim alınması ve 10 uçağın teslimatının 2018 yılına kadar tamamlanması beklenmektedir.

Halen montaj aşamasında olan Türkiye'nin ikinci A400M uçağının (MSN13) da 2014 yılı ilk çeyreğinde teslim alınması ve 10 uçağın teslimatının 2018 yılına kadar tamamlanması beklenmektedir.

Sonuç

Bu ay içinde yaşanması beklenen;

- Türk Hava Kuvvetleri envanterinde görev yapacak ilk A400M uçağının,
 - Kabul testlerinin tamamlanması,
 - Türkiye'ye getirilmesi,
- İlk A400M uçağı teslim tören düzenlenmesi,

faaliyetlerinde görev alacaklara şimdiden başarılar dilerim. Talip olunan "Başlangıç Yeteneği" konfigürasyonuna sahip uçakların ilk defa üretilen uçaklar olduğu ve seri üretim sonrası hizmete başlayan uçakların teknik, teknolojik ve lojistik zorlukları daha fazla yaşaması olasılığı bulunduğu dikkate alınarak yaşanacak zorluklardan yılmamak gerektiğini, gerek doğrudan işletim ve gerek program yönetimi seviyesinde kazanılan deneyimi de kullanarak bu zorluklarla mücadele edilmesini ve tespit edilen sorunların çözümünün gelecek konfigürasyonları da etkileyecek çözüm önerilerimizin hayata geçirileceğinden eminim.

Bununla birlikte, seri üretilen ilk A400M uçağının kullanıcısı Fransa Hava Kuvvetlerine teslim edilmesi anısına yapılan tören ile ilgili değerlendirmelerin paylaşıldığı bu makale vesilesi ile bir önceki makalede paylaştığım sonucu tekrarlamak yarar da görüyorum:

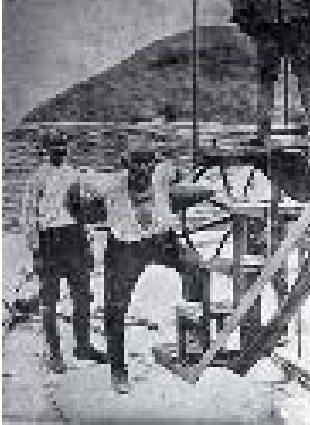
"...

Türk semalarına havalanacak A400M uçağının, 1926 yılından itibaren A400M program yönetiminin yapıldığı Fransa'ya öğretime gönderilerek yetiştirilen Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Tayyare Mühendisi büyüklerimin ruhlarını şad edeceğine inanarak, Eylül 2013 içinde Türk Hava

Kuvvetlerine teslim edilecek ilk A400M uçağını sabırsızlıkla bekliyorum. Ve umut ediyorum ki, Türkiye tasarım ve üretim alanında sağladığı katkıya ilave olarak;

- *A400M uçağının "satış" ve "satış sonrası hizmet" konusunda da program ortaklığı sorumlulukları zaman içinde geliştirebilir,*
- *Gelişen sorumluluklarımız satış getirilerinden daha fazla pay almamızı sağlayacak şekilde farklılaştırabilir,*
- *Sivil havacılık sertifikasyonlarına sahip olamayan mevcut askeri havacılık (organik) teknik kabiliyetlerimiz ve teknolojilerimiz A400M uçağının idame-işletmesinde kullanılabilir hale getirilerek hava aracının sahip olduğu sivil hava aracı sertifikasyonu korunabilir,*
- *Ulusal endüstrimizin;*
 - *Satış sonrası hizmetler (lojistik ve bakım),*
 - *Eğitim uygulamaları (temel ve tip eğitimleri),*
 - *Eğitim yardımcılarını oluşturma,**alanlarında da iş payı alması sağlanarak,*

*bu projeden daha fazla ulusal katkı ve yarar elde edilebilecek gelişim sağlanabilir.
..."*



Son bir önerim de Türk hava Kuvvetlerinde görev yapacak A400M uçak sınıfı ismi ile ilgili...

Birkaç hafta önce, Türk Hava Kuvvetleri envanterinde yer alan A400M uçak sınıfına bir pehlivanımızın isminin verilmesi gündeme getirilmiş olsa da, aynı ismin daha önce Hava Kuvvetleri envanterinde silah yükleyen bir yer destek teçhizatı sınıfına verildiğini de dikkate alarak, bir başka önerim olacak: **Seyit**.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Cephesi Rumeli Mecidiye Tabyası'nda görevli Seyit Ali (Çabuk) Onbaşının muhabere meydanına lojistik destek sağlamak amacı ile kullandığı destanlaşan kuvvetine ithafen A400M sınıfı uçaklarımıza "Seyit" adı verilmesini öneriyorum.

A400M gibi bir efsane programın gelişmesine ve sonuçlanmasına katkı ve destek sağlayan büyüklerimi, meslektaşlarımı ve tüm emekçileri yeniden tebrik ediyorum.



KAYNAKÇA :

1. Airbus; "[A High-Profile Parachute Jump from the A400M Airlifter](#)"; 13 Kasım 2010.
2. Airbus Military; "Trade Media Briefing" Sunumları, Mayıs 2013, Sevilla- İspanya, Mayıs 2013.
3. C. EREL; "FIMA'dan A400M'e... Hayalden Gerçeğe... Yılların Özlemi Gerçekleşiyor... Çok Amaçlı A400M Uçağı Türk Semalarına Havalanacak!"; CE e-Makale; Ankara, Haziran 2013.
4. C. EREL; ""Airbus Military, Yeni Döneme Hazır""; MSI Dergisi Makalesi; Ankara, Temmuz 2013.